

“És el meu ‘jefe’ i la meva oficina”, comenta algú assenyalant l’*app* del seu mòbil. Al mercat laboral ha emergit una nova realitat en què les tecnologies s’han convertit en eines de treball. La digitalització està transformant les maneres de viure i de treballar.

Les plataformes cada vegada es fan servir més (per comprar o vendre, oferir o demanar, compartir, intercanviar). Però els drets i els deures de qui treballa per a elles no acostumen a ser els que haurien de ser, i això els comporta un perjudici important.

La problemàtica de les persones falses autònomes

Hi ha dues grans variants en la manera de treballar:

- **Treballar per compte d’altri**, o ser assalariat/ada, sota la regulació del Règim General i amb les condicions acordades en un conveni col·lectiu.
- **Treballar per compte propi**, o ser autònom/a, sota la regulació del Règim Especial de Treballadors Autònoms. Està concebut per a les persones que **opten per dedicar-se a una activitat determinada, decideixen lliurement com dur-la a terme** i es doten dels mitjans necessaris per fer-ho. Un cas particular és la figura del treballador/a autònom/a amb dependència econòmica (TRADE). Correspon a persones que **perceben almenys el 75% dels ingressos d’un sol client/a** (però decidint igualment elles mateixes com dur a terme la feina).

La majoria de les plataformes digitals sostenen que les persones que els fan serveis són col·laboradores, i per això són autònomes, habitualment en la figura de TRADE. És una pràctica que des de la crisi econòmica i després de l’última reforma laboral s’ha anat generalitzant. En molts casos aquesta relació laboral no s’ajusta a dret i dona lloc a les **falses autònomes**: persones que presten serveis en les condicions pròpies del treball per compte d’altri, però que oficialment treballen per compte propi.

Tinc una oferta de feina d’una plataforma, què he de saber?

Els indicis que et diuen que la relació laboral és de falsa autònoma són els següents.

Totes les plataformes són col·laboratives?

No. Es parla d’**economia de plataforma** en general per referir-se a activitats en les quals **les plataformes digitals vehiculen la transacció** comercial o col·laborativa de béns, serveis o habilitats.

Se sol reservar **economia col·laborativa** per a les plataformes **regides per principis de bé comú** i en què les transaccions són **entre particulars**, sense constituir-ne el *modus vivendi*.

En alguns casos les plataformes (i altres empreses) recorren a aquesta relació laboral només per disminuir significativament els costos de plantilla, ja que així **s’evadeixen d’aportar a la Seguretat Social i a Hisenda les cotitzacions i les tributacions que els correspondrien** si tinguessin aquestes persones assalariades. A més, les falses autònomes assumeixen **més responsabilitats econòmiques** i tenen **menys drets, protecció i prestacions** del que els pertocaria. És per tot això que, en alguns casos, **aquesta relació laboral es considera il·legal** (hi ha sentències en diferents sentits).

Les diferents característiques pròpies de tots dos règims de vegades es confonen. La doctrina científica i judicial sosté que les possibles **controvèrsies sobre a quin règim s’ha d’acollir un lloc de treball** s’han de resoldre basant-se en dos principis:

- No s’ha de jutjar el que les parts van pactar sinó la realitat material, és a dir, la manera com realment es du a terme la feina.
- Si l’empresa no aconsegueix demostrar que la prestació de serveis correspon de ple dret al règim d’autònoms, s’entendrà que correspon al règim per compte d’altri.

No poder negociar les condicions

Una persona autònoma ha de signar un contracte amb la plataforma on es descrigui el servei que li prestarà. Els termes d’aquest contracte (com ara durada, preu o causes i condicions d’extinció) **s’han de fixar de comú acord**.

Haver de posar a disposició de l’empresa el teu mòbil, eines, vehicle, etc.

En la feina per compte propi, la persona treballadora posa els mitjans substancials per fer la feina, els que són connaturals a la base del seu negoci.

En el cas de les plataformes digitals el negoci se sustenta sobre la xarxa i l’algorisme de la plataforma. El mòbil i el mitjà de transport **només són eines** per dur a terme l’activitat, no són mitjans substancials.

Fer-te treballar amb l’uniforme o material de l’empresa

Els elements que duen la **imatge corporativa** indiquen una dependència de l’empresa, són característics de la feina per compte d’altri.

No poder decidir lliurement quan i quant treballes

Potser pots decidir en quins moments vols treballar, però **si l’elecció comporta penalitzacions deixa de ser realment lliure**. Per exemple, si després que no hagis volgut treballar en cert moment se t’encarreguen feines o horaris menys bons.

Rebre indicacions precises sobre com fer la feina, o puntuacions per valorar-la

Controlar amb quina qualitat fas la feina és propi del treball assalariat. A una persona autònoma se li pot valorar la **qualitat del producte o servei final**, però no la del procediment que ha seguit per realitzar-lo.

Demanar-te que treballis només per a la plataforma

Una persona inscrita com a TRADE pot decidir lliurement treballar per a un sol client. Però si és el client qui t’exigeix que no treballis per a ningú més, o **si t’exigeix certa dedicació horària, t’hauria de contractar**.

Precaucions que cal prendre si treballo per compte d’altri

» Què ha de constar al contracte laboral?

Comprova que hi apareguin, com a mínim, el tipus i la durada del contracte, el període de prova, la jornada laboral i com es distribueix, les vacances anuals, les condicions econòmiques i el grup professional o categoria del lloc de feina.

» Com puc saber quin conveni col·lectiu se m’aplica?

El conveni col·lectiu pot ser de tot el sector d’activitat, o pot ser que l’empresa en tingui un de propi. Als contractes s’hi ha d’indicar a quin conveni s’acullen, però s’accepta posar-hi “de referència”.

Si és el teu cas, pots demanar quin és el conveni a l’empresa, o el pots buscar a tinyurl.com/cercador-de-convenis. Comença buscant pel nom de l’empresa, i si no t’apareix busca per sector o fent cerca especialitzada.

» Com sé si m’apliquen el conveni col·lectiu correcte, i què faig si no es compleixen les condicions laborals que estipula?

En aquestes qüestions et poden ajudar els delegats sindicals o el comitè d’empresa (si n’hi ha). També pots recórrer als sindicats, o reclamar judicialment o a Inspecció de Treball.

- Assessorament en línia d’UGT: ugt.cat/assessorament-laboral
- FAQs de CCOO: tinyurl.com/faqs-assessorament-ccoo
- Punts de Defensa de Drets Laboral de Barcelona Activa: barcelonactiva.cat/dretslaborals

On trobar més informació

- Aquest desplegable és un resum de l’*Estudi per conèixer la nova realitat de treball en els models de negoci emergents en el marc de les tecnologies digitals i possibles actuacions de l’Administració pública local*, que està penjat a ajuntament.barcelona.cat/economia-social-solidaria/documentacio
- Punts de Defensa de Drets Laboral de Barcelona Activa barcelonactiva.cat/dretslaborals
- Oficina Municipal d’Informació a les Persones Consumidores (OMIC) ajuntament.barcelona.cat/omic
- Espai Consum Responsable barcelona.cat/consumresponsable

Direcció executiva d’Estratègies de Foment de l’Ocupació de Barcelona Activa
Direcció de Serveis d’Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum
(Ajuntament de Barcelona)

Unió General de Treballadors

Febrer 2019

Comparació dels dos règims laborals

» Característiques de les relacions laborals

	En el règim per compte d'altri	En el règim d'autònoms
Marc regulador	Estatut dels Treballadors Conveni col·lectiu de sector o d'empresa	Estatut del Treballador Autònom
Com s'organitza la feina	Ho decideix l'empresa, i determina en quin moment i com l'empleat/ada li prestarà els serveis.	Ho decideix la persona autònoma. Treballa quan vol i de la manera que vol.
On es treballa i amb quins mitjans	Al centre de treball o en un altre lloc que s'hagi designat, i amb eines de l'empresa.	On vulgui la persona treballadora i amb les seves eines de treball.
Qui assumeix el risc i ventura del negoci	L'empresa, que rep els beneficis del treball. La persona treballadora només cobra el salari.	El/la treballador/a autònom/a
Qui ha de cotitzar i tributar per l'activitat econòmica	L'empresa	La persona treballadora
El/la treballador/a pot subcontractar part de la feina?	No	Sí, llevat dels TRADE
Per a quantes empreses o clients es treballa	Normalment per a una sola empresa, excepte en el cas de pluriocupació (tenir més d'una feina per compte d'altri) o pluriactivitat (tenir més d'una feina en diferents règims).	Per a diversos, excepte en el cas dels TRADE, que poden percebre entre el 75% i el 100% dels ingressos d'un únic client/a.

» Condicions laborals

	Per compte d'altri	Règim d'autònoms
Salari	Estable, mensualitats d'imports iguals o semblants. El marca el conveni col·lectiu. Com a mínim és el salari mínim interprofessional (12.600 euros bruts anuals).	No és una quantitat fixa. Treballador/a i client/a poden acordar en un contracte el preu dels serveis, però l'ingrés mensual depèn de quants se'n demanaran i prestaran.
Jornada laboral	La limita el conveni col·lectiu.	No hi ha cap límit legal.
Horari de treball	El determina l'empresa, juntament amb els sindicats, si n'hi ha.	No està definit.
Vacances	Com a mínim 30 dies naturals, que es cobren igual que els dies que es treballen.	Només se'n preveuen per als TRADE: 18 dies hàbils com a mínim. No són retribuïdes.

» Drets i prestacions

	Per compte d'altri	Règim d'autònoms
Dies de permís retribuïts	Els que estipulen el conveni col·lectiu i l'Estatut dels Treballadors.	No n'hi ha.
Indemnització per acomiadament o fi de contracte temporal	Sí	Només n'hi haurà si s'ha pactat en el contracte.
Salut laboral	Està protegida per la Llei de prevenció de riscos laborals. Menys riscos.	No és obligatori complir la Llei de prevenció de riscos laborals. Més riscos.
Prestacions per accident laboral o incapacitat temporal per treballar	Es cobra una baixa.	Es cobra una baixa.
Prestació d'atur per acomiadament o cessament de l'activitat	Si s'ha treballat almenys un any, 4 mesos per any treballat fins a un màxim de 24 mesos.	Si s'han cotitzat 12 mesos es perceben 4 mesos.
Pensió mitjana per incapacitat permanent*	977,85 euros	718,98 euros
Pensió de jubilació mitjana*	1.250,51 euros	739,33 euros

* Dades de novembre del 2018.

Hem elaborat una guia per orientar sobre els **drets i els deures de les persones usuàries de les plataformes** que pots consultar aquí: ajuntament.barcelona.cat/economia-social-solidaria/documentacio

Guia tècnica de consum per a l'ús de les **plataformes digitals**

» Obligacions: contribucions a les arques públiques

En el règim per compte d'altri, les contribucions de la persona treballadora les reté i ingressa l'empresa. El **salari net** s'obté restant del salari brut aquestes contribucions i també les de l'empresa per hores extres, que només pagarà si es treballen hores extres. Una persona assalariada pot fer-ne 80 cada any com a màxim.

Els percentatges són sobre el salari brut en el règim per compte d'altri, i sobre els ingressos bruts (és a dir, abans de pagar impostos) en el règim d'autònoms.

El **règim d'autònoms s'incentiva** oferint una d'aquestes facilitats durant el primer any:

- a) Descompte del 80% sobre la quota mínima d'autònoms.
- b) Tarifa Plana de 60 €/mes, amb la base mínima de cotització. No inclou cobertura per cessament d'activitat ni per formació professional (si en vols l'has de pagar a part).

Aquests incentius són una de les claus de l'èxit de l'economia de plataformes.

1. Salari brut dividit per 14. Si dona menys que la base mínima no es cotitza. L'import que superi la base màxima tampoc no cotitza.

2. En funció del grup de cotització (que ha de figurar als fulls de nòmina).

	Per compte d'altri	Règim d'autònoms
Bases de cotització¹	Màxima: 4.070,10 €/mes Mín.: Entre 1.050 i 1.466,40 €/mes²	Màxima: 4.070,10 €/mes Mínima: 944,40 €/mes
Cotització per contingències comunes	Empresa: 23,6% Treballador/a: 4,7%	Empresa o plataforma: 0% Treballador/a: 28,3%
Cotització per hores extres per força major	Empresa: 12% Treballador/a: 2%	Com que no hi ha jornada fixada, no hi ha hores extres.
Cotització per la resta d'hores extres	Empresa: 23,6% Treballador/a: 4,7%	Com que no hi ha jornada fixada, no hi ha hores extres.
Cotització per atur en contractes indefinits	Empresa: 5,5% Treballador/a: 1,55%	
Cotització per atur en contractes temporals	Empresa: 6,7% Treballador/a: 1,6%	Empresa o plataforma: 0% Treballador/a: 0,7% [per cessament d'activitat]
FOGASA (Fons Garantia Salarial)	Empresa: 0,2%	
Formació professional	Empresa: 0,6% Treballador/a: 0,1%	Empresa o plataforma: 0% Treballador/a: 0,1%
Contingències professionals		Empresa o plataforma: 0% Treballador/a: 0,9%
Total cotització mitjana a la Seguretat Social	Empresa: 29,9% (indefinit) o 31,1% (temporals) Treballador/a: 6,35% (indefinit) o 6,4% (temporals)	Empresa o plataforma: 0% Treballador/a: 30,2% (el 2019)
IRPF segons el tram de salari o ingressos bruts anuals	Fins a 12.450 €: 19% 12.450 a 20.200 €: 24% 20.200 a 35.200 €: 30% 35.200 a 60.000 €: 37% Més de 60.000 €: 45%	Fins a 12.450 €: 19% 12.450 a 20.200 €: 24% 20.200 a 35.200 €: 30% 35.200 a 60.000 €: 37% Més de 60.000 €: 45% Segons l'activitat cal fer retencions i pagaments a compte al llarg de l'any.

IVA (es cobra al client/a)

En funció del producte o servei:
– Tipus general: 21%
– Tipus reduït: 10%
– Tipus súper reduït: 4%

Guia per als treballadors i les treballadores de les plataformes digitals

Economia de plataforma i economia col·laborativa, aspectes que cal conèixer

Ajuntament de Barcelona

